

Władza rodzicielska/opieka prawna w przypadku wyjazdu rodziców/rodzica za granicę – aspekt prawny i społeczny.

Pozostawienia dziecka przez rodziców wyjeżdżających do pracy za granicą bez ustanowienia opieki faktycznej, stanowi zagrożenie dla dobra dziecka i zgodnie z art. 572 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296 z późn. zm.), daje podstawę do zawiadomienia sądu rodzinnego. Dlatego, w przypadku, **gdy oboje rodzice wyjeżdżają za granicę, a nieletnie dziecko zostaje w kraju, konieczne jest zapewnienie mu opieki.** Chodzi tu nie tylko o opiekę faktyczną, ale i prawną. Zapewnienie opieki prawnej potrzebne jest także wówczas, gdy tylko jedno z rodziców sprawuje władzę rodzicielską nad dzieckiem i właśnie ten rodzic wyjeżdża na dłużej pozostawiając dziecko pod opieką innych osób. **Zanim rodzice wyjadą za granicę, powinni rozważyć zapewnienie opieki prawnej nad dzieckiem na czas swojej nieobecności. Ma to na celu ochronę nie tylko praw dziecka, ale także uchronienie się od zarzutu porzucenia dziecka. Każdy, komu znane jest zdarzenie uzasadniające wszczęcie postępowania z urzędu, obowiązany jest zawiadomić o nim sąd rodzinny (art. 572 § 1 ustawy), a obowiązek ten ciąży szczególnie na organach samorządu i administracji rządowej, organach Policji, placówkach oświatowych, opiekunach społecznych (art. 572 § 2 ustawy).**

Pozostawienie dziecka przez rodziców wyjeżdżających do pracy za granicą bez ustanowienia opieki może przyczynić się do pozbawienia ich władzy rodzicielskiej (art. 111 § 1 ustawy) lub jej zawieszenia (art. 110 § 1 ustawy), gdyż tylko rodzice, jako prawni opiekunowie dziecka sprawują nad nim władzę rodzicielską i tylko oni uprawnieni są do sprawowania zarządu osobą i majątkiem dziecka. Decyzje dotyczące dziecka (np. nauka, leczenie), podejmowane przez rodziców nie mogą być podejmowane przez osoby sprawujące faktyczną opiekę (szkoła nie ma podstaw, aby osobie sprawującej faktyczną opiekę udzielać informacji o postępach w nauce czy problemach wychowawczych dziecka), a więc np. babcia, dziadka, rodzeństwo. Opiekun faktyczny nie ma także możliwości dochodzenia praw należnych dziecku i występowania w jego imieniu, np. nie może domagać się alimentów od osób zobowiązanych, świadczeń z opieki społecznej, wydania dziecka od osoby nieupoważnionej.

Przekazanie sprawowania opieki prawnej nad dzieckiem nie może nastąpić w drodze pełnomocnictwa notarialnego. Rodzice nie mogą upoważnić pełnoletniej osoby do sprawowania opieki prawnej nad ich małoletnim dzieckiem poprzez udzielenie jej pełnomocnictwa notarialnego.

Ustanowienie opieki prawnej nad dzieckiem następuje na drodze sądowej.

W sytuacji, gdy rodzice nie sprawują nad dzieckiem władzy rodzicielskiej, np. z powodu wyjazdu za granicę na dłuższy czas, istnieją podstawy do podjęcia przez sąd kroków zmierzających do ustanowienia dla dziecka opiekuna prawnego. Opiekunem prawnym może być osoba wskazana przez rodziców lub też osoba, która zdaniem sądu zapewni dziecku prawidłową opiekę i wychowanie. Wyjazd za granicę i brak zapewnienia na ten czas należytej opieki nad dzieckiem może być uznany za formę nadużycia władzy rodzicielskiej w stosunku do dziecka i wtedy sąd może pozbawić rodziców władzy rodzicielskiej, przyznając dziecku opiekuna prawnego. Będzie tak wtedy, gdy rodzice nie zagwarantują środków utrzymania dziecka, nie będą się nim interesować, utrzymywać z nim kontaktu.